22 Οκτωβρίου 2014

“Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός και ο οραματισμός του για το Ελληνικό Έθνος”

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη

Πρωτοπρ. Γεώργιος Μεταλληνός, «Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός και ο οραματισμός του για το ελληνικό έθνος»

Ο π. Γεώργιος Μεταλληνός ομιλών για τον άγιο Κοσμά
στην εκδήλωση της ΠΟΕ (12/10/2014)

Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Μεταλληνός,
ομότιμος καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

*Ομιλία που εκφωνήθηκε στην εκδήλωση της ΠΟΕ και του «Ορθοδόξου Τύπου» για τον Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό (12/10/2014)

«Ο Πατροκοσμάς1 είναι από τις γνωστότερες εκκλησιαστικές μορφές των προεπαναστατικών χρόνων, ακόμη και στο χώρο της επιστημονικής έρευνας2, μολονότι η δράση και προσφορά του δεν ανήκουν κυρίως στον χώρο της επιστήμης. Αυτό έχει με έμφαση υπογραμμίσει ο καθηγητής Gerhard Podskalsky, που συμπεριέλαβε και τον Πατροκοσμά σε καθαρά επιστημονικό έργο του, ως μοναδική εξαίρεση.

Αρκούν δε προς διακρίβωση της σημασίας του για το υπόδουλο Γένος, όσα εγκωμιαστικά λέγει γι’ αυτόν ο ίδιος ο γερμανός ερευνητής: «Εξαιρετικά δημοφιλής ιεραπόστολος και εθνοδιδάσκαλος». Χαρακτηριστικό παράδειγμα

λαϊκού ιεροκήρυκα, που «διέθετε μια θρησκευτική ευσέβεια ξένη προς την ακαδημαϊκή θεολογία»–«Τα κηρύγματά του συγκλόνισαν το Λαό τόσο από εθνική, όσο και από θρησκευτική άποψη»–γι' αυτό εθεωρούντο «από κοινωνικοπολιτική άποψη ανατρεπτικά»3. Και είναι γεγονός, ότι στο στόμα του Λαού και των Τραγουδιών του σώθηκε ο απόηχος των κηρυγμάτων αυτού του μεγάλου διδάχου του Γένους.

Συγκρίσεις εποχών

1. Η περίοδος, στην οποία ζούμε, έχει μεταβατικό χαρακτήρα, διότι μας εισήγαγε στη λεγομένη ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ, που προσδιορίζεται στρατιωτικοπολιτικά από τη ΝΕΑ ΤΑΞΗ πραγμάτων. Ανάλογο όμως χαρακτήρα είχε και η εποχή του Πατροκοσμά, καθώς ο κόσμος βίωνε ανακατατάξεις, πνευματικές και πολιτικοκοινωνικές, που οδήγησαν τελικά στην έκρηξη της Μεγάλης Γαλλικής Επαναστάσεως του 1789, η για μας της Μεγάλης Ελληνικής Επαναστάσεως του 1821. Και τότε και σήμερα παρατηρείται πραγματική η τεχνητή κρίση ταυτότητας. Αυτό όμως συνέβαινε –και συμβαίνει- όχι στην πλατειά λαϊκή βάση, αλλά κυρίως στον χώρο της πολιτικής και της λογιοσύνης.

Ο διαφωτισμός τότε, η μετανεωτερικότητα σήμερα, συνδέονται με μια μετακενωτική κίνηση, που σημαίνει μονοδρομική μεταφορά αυτούσιων κατά κανόνα δομών των δυτικών κοινωνιών στην «καθ' ημάς Ανατολήν», με παράλληλη υποτίμηση της εθνικής μας ταυτότητας και των συστατικών της. Και τότε μεν τονιζόταν ιδιαίτερα η ελληνικότητα ως στροφή στην αρχαιότητα, (όπως την αντιλαμβάνονταν οι τότε αρχαιολάτρες), με παράλληλη υποτίμηση η και περιφρόνηση της Ορθοδοξίας και του Βυζαντίου. Σήμερα όμως, όπως απεδείχθη από το «πρόβλημα των ταυτοτήτων», υποτιμάται και αυτή η ελληνικότητα για χάρη μιας σχεδιαζόμενης μεταστάσεως σε μιαν άλλη («νέα») ταυτότητα, επιβαλλόμενη από την ένταξή μας στην Ενωμένη Ευρώπη και την είσοδό μας στη Νέα Εποχή. Τότε επιδιωκόταν ο εξευρωπαϊσμός μας με την περιθωριοποίηση της Ορθοδοξίας των Αγίων μας σήμερα ο ίδιος σκοπός συνδέεται με την αποσύνδεσή μας και από αυτή την εθνικότητά μας. Και στις δύο περιπτώσεις ο λόγος είναι για εκσυγχρονισμό και ανανέωση, που συγκαλύπτουν τις αθέμιτες εξαρτήσεις της εθνικής μας πολιτικής.

Η ανάστασις του Γένους

2. Ο Άγιος Κοσμάς φλεγόταν από τον ιερό πόθο, αλλά και την χαρισματική βεβαιότητα για την ανάσταση του Γένους, συνδεδεμένη όχι με μια μικρή και εθνικιστικά, δηλαδή φυλετικά, νοούμενη πατρίδα, αλλά με την Ρωμαίικη-ελληνορθόδοξη Οικουμένη στην παλαιά εύκλειά της. Συζητούσε με το Λαό για το

«πότε θα έρθει το ποθούμενο», μιλώντας -όπως οι Κολλυβάδες, ο Ρήγας και οι Φαναριώτες- για το ρωμαίικο: «Αυτό μια μέρα θα γίνει ρωμαίικο», επανελάμβανε. Και αυτά σε περίοδο, που είχαν ενταθεί οι εξισλαμισμοί.

Η ανάσταση του Γένους προσανατολιζόταν στην Πόλη και την αυτοκρατορία της Νέας Ρώμης, της Πόλης των ονείρων του Ελληνισμού. Την αποκατάσταση του Γένους προσδοκά και στις «Προφητείες» του, προσπαθώντας να κινητοποιήσει τον πόθο της παλιγγενεσίας, αναθερμαίνοντας την «αποσταμένη ελπίδα». Και ο Λαός καταξίωνε τα κηρύγματά του, εντάσσοντάς το στο τραγούδι του: «Βοήθα μας Άη-Γιώργη / και συ Άγιε Κοσμά / να πάρουμε την Πόλη / και την αγιά-Σοφιά». Όχι μόνο την Αθήνα!

Η ανάσταση της Ελληνορθόδοξης Ρωμανίας (Βυζαντίου) ήταν τότε η κυριαρχούσα στα ευρύτερα στρώματα του Λαού ιδεολογία. Υπήρχαν μυστικοί πόθοι του Γένους. Η λαϊκή ποίηση υποσχόταν (στην Παναγία), ήδη μετά την Άλωση: «Πάλι με χρόνους με καιρούς, πάλι δικά Σου θάναι». (Όταν τα έχει η Παναγία, είναι και δικά ΜΑΣ, ενώ, όπως στην εποχή μας, το αντίστροφο δεν είναι βέβαιο...).Συνήθεις σ’ όλη την διάρκεια της δουλείας ήσαν οι εκφράσεις «πότε θα γίνει ρωμαίικο», «όταν θα γίνεται Ρωμανία» (ποντιακό).

Ο Πατροκοσμάς, μαζί με τους Νεομάρτυρες -ιερομάρτυρας και αυτός- ανανέωνε την αυτοπεποίθηση, το αυτοσυναίσθημα των Ραγιάδων, τονώνοντας με το κήρυγμά του για «το ρωμαίικο» και την εθνική συνείδηση. Και ως μόνο μέσο γι’ αυτή την ενδυνάμωση της συλλογικής συνειδήσεως θεωρούσε την εμμονή στην πίστη: «Το κορμί σας ας το καύσουν ἄς το τηγανίσουν τά πράγματά σας ας τα πάρουν, μη σας μέλλει. Δώσατέ τα. Δεν είναι δικά σας. Ψυχή και Χριστός σας χρειάζονται. Αυτά τα δύο όλος ο κόσμος να πέση δεν ημπορεί να σας τα πάρη, εκτός και τα δώσετε με το θέλημά σας. Αυτά τα δύο να τα φυλάττετε, να μη τα χάσετε».

Να μη τρέχουν εις Αυλάς

3. Αυτός «ο λιανός και κοντός και τυλιγμένος μέσα στο ράσο του»4 λαϊκός ιεροκήρυκας σαγήνευε τους ακροατές του, γιατί ήταν γνήσια έκφραση της Ορθοδοξίας. Την οδό των Αγίων μας ακολούθησε και ο Πατροκοσμάς, εντασσόμενος στην πορεία της «καθάρσεως, του φωτισμού και της θεώσεως». Έγινε δόκιμος αγιορείτης ασκητής: «Επήγα εις το Άγιον Όρος και έκλαιγα δια τες αμαρτίες μου», σημειώνει. Έτσι έθεσε τα θεμέλια της ιεραποστολικής δράσεώς του. Ιεραποστολή χωρίς πνευματικές-ασκητικές προϋποθέσεις δεν μπορεί να υπάρξει στην Ορθοδοξία.Όταν η ιεραποστολική δραστηριότητα θεμελιωθεί απλώς στην ατομική ηθική και την ακαδημαϊκή γνώση, τότε εισάγεται ο δυτικός

ακτιβισμός στην πράξη μας. Ο Πατροκοσμάς ανήκε στην παράταξη των κολλυβάδων, και υπάρχουν αποδείξεις γι’ αυτό.Η ησυχαστική δε εμπειρία του ήταν προϋπόθεση της θεολογίας του. Είναι πατερικός κατά πάντα, και αυτό προέρχεται από τις κοινές με τους Πατέρες εμπειρίες του. Το προορατικό χάρισμα και το μαρτύριό του, με όλα τα θαυμαστά στοιχεία, που συνδέονται με αυτό, είναι επιβεβαίωση της ενοικήσεως μέσα του της αγιοτριαδικής Χάριτος, που τον καταξίωσε σε προφήτη του Λαού Του. Η θυσιαστική αγάπη του για το Γένος και η επιλογή της ιεραποστολικής δράσης ήταν καρπός του ορθοδόξου φρονήματός του. Και αυτό συνιστούσε και στους διαθέτοντες, λόγω της σπουδής τους, τα κατάλληλα προσόντα: «Χρέος έχουν εκείνοι, οπού σπουδάζουν, να μη τρέχουν εις αρχοντικά και αυλάς μεγάλων (να μη γίνωνται δηλαδή αυλοκόλακες) και να ματαιώνωσι (=χαραμίζουν) την σπουδή τους, δια να αποκτήσουν πλούτον και αξίωμα, αλλά να διδάσκωσι μάλιστα τον κοινόν Λαόν, όπου ζώσι με πολλήν απαιδευσίαν και βαρβαρότητα…»5.

«Οι πίστες του διαβόλου»

4. Ο πόθος του Πατροκοσμά για την κοινή του Έθνους ανάσταση συνδέθηκε με την επιλογή των κατάλληλων για την πραγμάτωση του στόχου αυτού μέσων. Και αυτά ήταν: Η αναθέρμανση στο αδυνατισμένο συνειδησιακά, λόγω της δουλείας, Έθνος της αληθινής Πίστεως, της Ορθοδοξίας: «Έμαθα –λέγει- πως με τη χάρη του Κυρίου μας Ιησού Χριστού και Θεού δεν είσθενε Έλληνες (δηλαδή ειδωλολάτρες), δεν είσθε ασεβείς αιρετικοί, άθεοι, αλλ’ είσθενε ευσεβείς ορθόδοξοι χριστιανοί… τέκνα και θυγατέρες του Χριστού μας…»6. Αυτά σημαίνουν: Οδηγεί όχι αόριστα σε Θεό, αφού και οι Μασόνοι για Θεό μιλούν, αλλά στον μόνο αληθινό Θεό, τον ιστορικό Ιησού Χριστό, την μόνη φανέρωση του Τριαδικού Θεού στον κόσμο (πρβλ. Ιωάν. 17, 6). Ζητεί την αποσύνδεση του Έθνους από κάθε ίχνος ειδωλολατρίας (νεοπαγανισμού) και αιρέσεως, που είναι εκφράσεις ασεβείας και βλασφημίας προς τον Θεό. «Όλες οι πίστες –θρησκευτικές δηλαδή διδασκαλίες- είναι, λέγει, ψεύτικες, κάλπικες, όλες του διαβόλου». Αυτό σημαίνει: Και ο αλλοτριωμένος φράγκικος χριστιανισμός και όλες οι «θρησκείες», που διαπορθμεύονται στη Χώρα μας από την άθεη και αιρετική Δύση. «Μόνον η πίστις των ευσεβών και Ορθοδόξων Χριστιανών -των Αγίων δηλαδή- είναι καλή και αγία». Έλληνας έξω από την Ορθοδοξία κατ’ αυτόν δεν είναι δυνατόν να νοηθεί. «Εμείς οι ευσεβείς και Ορθόδοξοι Χριστιανοί (μόνον) την Αγίαν Τριάδα πιστεύομεν, δοξάζομεν και προσκυνούμεν. Αυτή είναι ο αληθινός Θεός και έξω από την Παναγίαν Τριάδα όσοι λέγονται θεοί είναι δαίμονες…»7. Αυτό είναι το νόημα των λόγων του.

Το κήρυγμά του είναι Τριαδοκεντρικό, αλλά και Χριστοκεντρικό.Ο Χριστός για τον Πατροκοσμά είναι ο Θεός, αλλά και «ο γλυκύτατος αυθέντης και δεσπότης».

Καταλαβαίνουμε την αίσθηση αυτού του λόγου σε ένα λαό, που είχε ήδη μέσα στην παρατεινόμενη δουλεία του να ονομάζει «αυθέντη» τον τύραννο Σουλτάνο και «δεσπότη» τον επίσκοπό του. Και αυτό συνεχίζεται, στην παρατεινόμενη δουλεία μας μέχρι σήμερα. Το κήρυγμά του όμως δεν ήταν μια άχρωμη ηθικολογία, αλλά Θεολογία, που προβαλλόταν ως το οντολογικό θεμέλιο του Ορθοδόξου ήθους. Διότι από την ορθόδοξη πίστη, μετουσιωμένη σε φρόνημα, πηγάζει το ορθόδοξο ήθος, ο ορθόδοξος τρόπος υπάρξεως. Η ενωνόμεθα η χανόμεθα 5. Το αναγεννητικό έργο του Αγίου μας απέβλεπε στην ανάσταση και της ρωμαίικης κοινωνίας, αφού μάλιστα είχε συνειδητοποιήσει, ότι «γινήκαμε χειρότεροι από τα θηρία». Ως γνήσιος αγιορείτης, ενεφορείτο από το κοινοβιακό – κοινοτικό ιδεώδες της πατερικής παράδοσης, με κύριο φορέα και εκφραστή του τον Μ. Βασίλειο. Ο Άγιος Πατέρας ήθελε την ενορία ως αδελφότητα, με κοινοβιακή – κοινοτική συγκρότηση και συλλογικότητα.Ήξερε, άλλωστε, ότι στην κοινότητα-ενορία σώθηκε το υπόδουλο Γένος. Κατά μία μαρτυρία του ενετού Προβλεπτή της Λευκάδας, ο Γέροντας προέτρεπε τους κατοίκους της Πρέβεζας να μη εκκλησιάζονται στις ενορίες εκείνες, που δεν είχαν ενσωματωθεί σε αδελφότητα. Το μήνυμα της ενέργειάς του: η ενωνόμαστε η χανόμαστε. Και αυτό ισχύει και σήμερα! Όριζε, μάλιστα εκλογή των υπευθύνων με βάση ορθόδοξη («με τη γνώμη όλων των χριστιανών») . Για την ορθή όμως λειτουργία της προτεινόμενης από αυτόν κοινωνίας κήρυττε την κατά Χριστόν ισότητα των δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών, τη μόρφωση της γυναίκας, την ιερότητα του γάμου, με βάση τη λειτουργική ιδιαιτερότητα των φύλων και τη θέση τους στο κοινωνικό σώμα, την Εκκλησία. Ήθελε τον άνδρα στην οικογένεια «ωσάν βασιλέα» και την γυναίκα «ωσάν βεζύρη»8 (πρωθυπουργό δηλαδή), και απόδοση δικαιοσύνης απέναντι σε όλους, και τους Εβραίους («…όσοι αδικήσατε χριστιανούς η εβραίους»). Αποδεικνύει έτσι, ότι η ελληνορθόδοξη παράδοσή μας, όταν λειτουργεί, δεν χρειάζεται αντιρατσιστικούς νόμους. Ο ρατσισμός, τον οποίο προσπαθούν σήμερα να θεραπεύσουν, δεν υπήρξε ποτέ υπόθεση της πατερικής παραδόσεως, αλλά της Ευρώπης, στην οποία υποδουλωθήκαμε.

Στην κοινωνία που αυτός προέβαλλε, ζητούσε αλληλοσεβασμό αρχόντων και αρχομένων, σεβασμό στους ιερείς παραπάνω από τους βασιλείς και τους αγγέλους, αλλά και στους προεστούς και τους γεροντοτέρους. Τις ρωμαίικες, ελληνορθόδοξες ρίζες της κοινωνικής του προτάσεως αποκαλύπτει η θέση του για τους προεστούς -τους κοτσαμπάσηδες. «Ο,τι χρεία τύχη της χώρας, τους προεστούς γυρεύουν και σεις κοιμάστε ξέγνοιαστοι»9. Βλέπετε, οι Τούρκοι δεν είχαν τα γνωστά από την κατοχή ναζιστικά αντίποινα. Ένα «σαμποτάζ» το πλήρωσαν όλα τα Καλάβρυτα! Οι Οθωμανοί αποκεφάλιζαν το έθνος, κρεμώντας τον Πατριάρχη και τις κορυφές του Γένους, ως τους Προεστούς. Ακολουθώντας τον Απ. Παύλο (Ρωμ. 13,1 κ.επ.) συνιστά στο λαό νομιμοφροσύνη, αλλ’ όχι

δουλικότητα. «Να πείθωνται (=να υπακούουν) εις τας κατά Θεόν βασιλικάς προσταγάς»» (Πρβλ. Πραξ. 5,29), σε όσα δηλαδή «δεν αντιστέκονται στο Ευαγγέλιο». Όπως λέγει και ο Μ. Βασίλειος σχετικά: «εν οις εντολή Θεού μη εμποδίζηται» (PG 35,972/3).

Διαχρονική όμως σημασία έχει και η διάκριση, που κάνει μεταξύ των δύο θηρίων, του ανατολικού και του δυτικού, που μόνιμα συνιστούν τις θανατηφόρες απειλές του Γένους (Έθνους) μας: «Και διατί δεν έφερεν ο Θεός –λέγει- άλλον βασιλέα, που ήταν τόσα ρηγάτα εδώ κοντά (τα δυτικά βασίλεια) να τους το δώση (=το βασίλειό μας), μόνον ήφερε τον Τούρκον μέσαθε από την Κόκκινη Μηλιά και του το εχάρισε;» (Φοβερός λόγος, αλλά αυτό έγινε, διότι «ήξευρεν ο Θεός, πως τα άλλα ρηγάτα μας βλάπτουν εις την πίστιν, και (ενώ) ο Τούρκος δεν μας βλάπτει. Άσπρα (χρήματα) δώσ' του και καβαλλίκευσέ τον από το κεφάλι...»10. Δεν έδινε μόνο απάντηση στους ενωτικούς ευρωπαΐζοντες κάθε εποχής, αλλά και στους μεταπατερικούς Οικουμενιστές μας, που επιμένουν να μη διακρίνουν την εγωπαθολογική τύφλωσή τους, ότι ο αληθινός κίνδυνος προέρχεται από την διαστροφή της πίστεως και λιγότερο από την οποιαδήποτε αθεΐα.Γι' αυτό δεν διστάζει να αποκαλεί τον πάπα (τον παπικό θεσμό) ως αντίχριστο (Α΄Ἰω. 2, 18) και να λέγει «τον πάπαν να καταράσθε», προβλέποντας χαρισματικά τη θέση του Πάπα στο παγκόσμιο σήμερα σύστημα εξουσίας, ως «Πλανητάρχη Νο δύο»...

Ο Πατροκοσμάς, περαιτέρω, ιεραρχεί την Πατρίδα στην Ορθοδοξία, λέγοντας: «Η πατρίδα μου η ψεύτικη, η γήινη και ματαία είναι από του αγίου Άρτης την επαρχίαν, από το Απόκουρον...». «Εμείς, Χριστιανοί μου, δεν έχομεν εδώ πατρίδα»11 (πρβλ. Εβρ. 13,14). Η προτεραιότητα δίνεται πάντα στην Πίστη, την Ορθοδοξία, στην οποία ο Πατροκοσμάς ιεραρχεί τα πάντα. Προέβλεπε ότι η νόσος της εποχής μας θα είναι η παντοειδής χρήση της Ορθοδοξίας απλά για τη στήριξη της απολυτοποιημένης «ελληνικότητας». Ο Πατροκοσμάς –θα το πω για μια ακόμη φορά και εδώ, ήταν πρώτα Ορθόδοξος και μετά Έλληνας. Η αναντίρρητη φιλοπατρία του, ιεραρχόταν στην Ορθοδοξία του, χωρίς την οποία πεθαίνει η Ελλάδα, που μας εκληροδότησαν οι Πατέρες μας.

Παιδεία και γλώσσα

6. Διέβλεπε όμως, ότι η επιδιωκόμενη ανάσταση και απελευθέρωση του Γένους όφειλε να στηριχθεί στην ανάπτυξη της Παιδείας12. Θεωρεί έτσι «αμαρτία» να μένουν «τα παιδιά αγράμματα και τυφλά»· «Καλύτερα να μένουν φτωχά και γραμματισμένα παρά πλούσια και αγράμματα». Τα αγράμματα παιδιά χαρακτηρίζει «γουρουνόπουλα», ελέγχοντας έτσι την αδιαφορία των γονέων για τη μόρφωσή τους. Γνήσιος πατερικός και έξω από τον σκοταδισμό είναι ο λόγος του. «Η πίστις μας δεν εστερεώθη από αμαθείς Αγίους, αλλά από σοφούς και πεπαιδευμένους...».

Έχουμε εδώ απήχηση της διακήρυξης του Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου: «ούκουν ατιμαστέον την παίδευσιν, ότι ούτω δοκεί τισίν» (Επιτάφιος εις τον Μ. Βασ. ΙΑ). Έβλεπε όμως την παιδεία πατερικά ως αγιοπνευματικό φωτισμό και όχι ως ευρωπαΐζοντα φωταδισμό, που αφήνει ανέγγιχτη και ακάθαρτη την καρδιά του ανθρώπου. Το σχολείο για τον Πατροκοσμά ήταν επέκταση της Εκκλησίας, ναός της θεοκεντρικής παιδείας. Γι’ αυτό έλεγε ότι οι πολλές εκκλησιές δεν ωφελούν την πίστη χωρίς καλλιέργεια του ανθρώπου. Μήπως, αλήθεια, και μεις, στην ευρωπαϊκή πλέον δουλεία μας, αντί να ανεγείρουμε πολλούς και πολυτελείς ναούς η μοναστήρια-φρούρια, θα πρέπει να στρέφουμε την φροντίδα και μέριμνά μας και στην ανέγερση και τον εξοπλισμό σχολείων της ελληνορθόδοξης παράδοσής μας; Το παιδευτικό όραμα, που μας κληροδότησε ο Άγιός μας, δεν είναι ο homo oeconomicus, capitalisticus και marxisticus, αλλά ο άνθρωπος του Χριστού και της Ορθοδοξίας.

Με το όραμα της παιδείας συνδέεται αχώριστα και η κένωσή του στο θέμα της γλώσσας. Η γλωσσική και υφολογική απλότητά του δεν οφειλόταν, βέβαια, στην ανεπάρκειά του.Ο ίδιος κατείχε υψηλή παιδεία, παρέλαβε όμως τον γλωσσικό κώδικα της εποχής του και τον συνταίριαξε με τη γλώσσα του Ευαγγελίου και της Λατρείας, απλοποιώντας τις μορφές, αλλά διακρατώντας τον γλωσσικό πλούτο της παράδοσής μας. Ο «δημοτικισμός» όμως του Πατροκοσμά δεν είναι καρπός ιδεολογικών και κομματικών εμμονών, αλλά φυσικός και αβίαστος. Δεν ήταν ούτε δημοτικιστής, ούτε καθαρευουσιάνος, όπως επιμένουμε να είμαστε εμείς. Οι μορφές πάντα απλουστεύονται στη μακραίωνη πορεία του Έθνους, ο γλωσσικός του όμως πλούτος μένει, ολόκληρος και ζωντανός μέσα στη λατρεία μας. Ο Πατροκοσμάς δεν εβίασε τη γλώσσα, ούτε κοραϊκά, ούτε ψυχαρικά. Απέφυγε κάθε ακρότητα, διότι σκοπός του ήταν η ωφέλεια των ακροατών του.Ο «δημοτικισμός» του ήταν εθνικός. Γι᾽ αυτό δίπλα στις λαϊκές εκφράσεις παραθέτει αυτούσια χωρία της Γραφής και της Λατρείας. Ο,τι δέχεται ο Λαός και καταλαβαίνει. Αυτό επιδιώκει, όταν αγωνίζεται για την επικράτηση της ελληνικής γλώσσας και στο χώρο του σχολείου. Δεν πρόκειται για εθνικισμό και φυλετισμό, αλλά για πρόταξη της γλώσσας, στην οποία σώζεται όλος ο ελληνορθόδοξος πολιτισμός μας.

Μεταξύ Ορθοδοξίας και Ελληνικότητος

7. Αυτός ήταν ο οραματισμός του Αγίου Κοσμά για το αναγεννώμενο Γένος/Έθνος. Ένα όραμα, που ερείδεται στις αγιοπατερικές πνευματικές προϋποθέσεις. Με την κατήχηση και νουθεσία του αναπροσδιορίζει ορθόδοξα την ταυτότητα του Ορθοδόξου Ελληνισμού, που εκαλείτο και πάλι να συνεχίσει την πρωταγωνιστική αποστολή του στην Ορθόδοξη Οικογένεια. Οραματιζόταν μια ρωμαίικη κοινωνία «κατοικία του Θεού, κατοικία των αγγέλων», όπως και ο ιερός Χρυσόστομος, όταν

έλεγε: «Γην ουρανώσωμεν, γην ουρανόν ποιήσωμεν»! Μια αταξική αδελφοποιία στα όρια ενός υπαρκτού χριστιανισμού, όπως συμβαίνει στην μοναστική αδελφότητα και την προέκτασή της στον κόσμο, την ορθοδοξοπατερικά δομημένη ενορία. Η πολιτεία και η δράση του κινούνται μεταξύ Ορθοδοξίας και Ελληνικότητας. Είχε συνείδηση, ότι ο κόσμος εξελίσσεται και ότι ο νέος κόσμος, που εισαγόταν από την αλλοτριωμένη Δύση, απειλούσε ακάθεκτα τον κόσμο της ορθόδοξης παράδοσής μας. Γι᾽ αυτό είναι πάντα επίκαιρος ο λόγος του, ιδιαίτερα στη σύγχρονή μας ελληνική πραγματικότητα, που από το 1830 είναι μόνιμο θλιβερό προτεκτοράτο της Ευρώπης. Και το ερώτημα είναι: Τι μένει από τον οραματισμό του Πατροκοσμά σήμερα;

Αι προφητείαι του

Ο Άγιος Κοσμάς έπραξε πατερικά το καθήκόν του απέναντί μας. Μας περιέγραψε με πληρότητα τι είναι Ορθοδοξία και πως επιτυγχάνεται η ιστορική πραγμάτωσή της. Βλέποντας όμως την σημερινή τραγική κατάστασή μας, διαπιστώνουμε ότι οι Νεοέλληνες διαψεύσαμε τις προσδοκίες του Πατροκοσμά κυριολεκτικά. Αυτό όμως το διείδε και εκείνος χαρισματικά στις «προφητείες» του: Μας ήθελε φύλακες και ομολογητές της αμωμήτου Πίστεώς μας, συνιστώντας να «έχουμε σταυρό στο μέτωπο, για να μας γνωρίζουν ότι είμεθα χριστιανοί»13, και μεις καταντήσαμε: μασόνοι, μαρξιστές, άθεοι, παπόδουλοι, βλάσφημοι και δαιμονολάτρες νεοπαγανιστές. Ήθελε τον Κλήρο μας ηγέτη του Έθνους στην ορθόδοξη μαρτυρία και ομολογία. Και όμως αυτός προείδε ότι οι κληρικοί θα γίνουν «οι χειρότεροι και οι ασεβέστεροι των όλων»14 Και κάτι φοβερότερο: Είπε ότι «οι παπάδες θα χαλάσουν την θρησκεία»! Αρκεί να φέρουμε στο νου μας την υποδούλωσή μας στον βλάσφημο Οικουμενισμό και την αντίχριστη κίνηση της Πανθρησκείας. Προβλέποντας την στρεβλή πορεία της παιδείας μας θα πει, ότι «Το κακό θα έρθη από τους διαβασμένους»16, εννοώντας ασφαλώς τους διαφωτιστές και μετανεωτερικούς διανοουμένους μας. Μήπως δεν περιέγραφε την εποχή μας, όταν έλεγε: «Θα βγουν πράγματα από τα σχολεία, που ο νους σας δεν φαντάζεται»17. Αδιάψευστα δε περιγράφει προορατικά και την κοινωνική ζωή μας, όταν έλεγε ότι οι Πολιτικοί μας Ηγέτες «θα βάλουν φόρο στις κόττες και στα παράθυρα»18! Ευστοχότερη όμως επισήμανση της δημοσιονομικής οργάνωσής μας δεν θα μπορούσε σήμερα να επινοηθεί, απ’ όσο η προφητεία του: «Οι ληστές (γράφε: οι διαχειριζόμενοι τις τύχες μας) θα φύγουν από τα βουνά και θα κατεβούν στις πόλεις και θα φορούν ποδήματα»19. Κάτι που θυμίζει το «ο δολοφόνος με το φράκο»! Αλλά και για τα νομοθετήματα, που ρυθμίζουν (γρ. απορρυθμίζουν) τον ηθικο-κοινωνικό μας βίο επαληθεύθηκε η πρόβλεψή του: «Θα δούμε και θα ζήσουμε τα Σόδομα και τα Γόμορρα»20! Προβλέποντας δε το ρεύμα της αναγκαστικής μετανάστευσης των καιρών μας, θα πει: «Εσείς θα πάτε να κατοικήσετε αλλού και

άλλοι θαρθούν να κατοικήσουν σε σας»21, βλέποντας την εγκατάλειψη της Χώρας από τους Έλληνες και την εισβολή των ξένων (λαθρομεταναστών).

Διαβάζοντας τις «προφητείες» του, νομίζεις ότι γράφθηκαν για την εποχή μας, σε ο,τι αφορά στην αποστασία και πνευματική νέκρωσή μας. Στον φωτισμό του Αγίου Κοσμά, κινούμενος και ο επίσης ησυχαστής Μακρυγιάννης θα εκφράσει την αντίθεσή του προς την εθνική πορεία μας: «Αν μας έλεγε κανένας αυτήνη τη λευτεριά, οπού γευόμαστε, θα περικαλούσαμεν τον Θεόν, να μας αφήσει εις τους Τούρκους άλλα τόσα χρόνια, όσο να γνωρίσουν οι άνθρωποι τι θα ειπεί πατρίδα, τι θα πει θρησκεία, τι θα ειπεί φιλοτιμία, τι αρετή, και τιμιότης».
Ζώντας στην εθνική μας αποτυχία, που διείδαν, ο καθένας με τον τρόπο του, Πατροκοσμάς και Μακρυγιάννης, δεν μας μένει τίποτε άλλο από την ταπεινή ικεσία: Χριστέ και Παναγιά μου, και συ, Άγιε Κοσμά,
Βοηθήστε την Ελλάδα, να αναστηθεί ξανά!

Σημειώσεις:

1. Ο αείμνηστος Κώστας Σαρδελής είχε καταγράψει το 1974 (!) εκατοντάδες επιστημονικές μελέτες για τον Πατροκοσμά (Κων. Σαρδελή, Κοσμά του Αιτωλού, Αναλυτική Βιβλιογραφία, 19742) και έκτοτε, απασχολείται συνεχώς η έρευνα με το πρόσωπό του. Βλ. Τη διατριβή της Άρτεμης Ξανθοπούλου-Κυριακού, Ο Κοσμάς ο Αιτωλός και οι Βενετοί (1777-1779). Τα τελευταία χρόνια της δράσης του και το πρόβλημα των Διδαχών, Θεσσαλονίκη 1984. Αυγουστίνου Ν. Καντιώτου, Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779), Αθήναι 1977. Ιωάννου Β. Μενούνου, Κοσμά του Αιτωλού Διδαχές. Φιλολογική μελέτη-Κείμενα. Αθήνα (1979). π. Γ.Δ. Μεταλληνού, Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός-Απόστολος της ενότητας του Γένους, στο: Παράδοση και Αλλοτρίωση, Αθήνα 1986, σ. 85-110. Του Ιδίου, Η διαλεκτική των ταυτοτήτων του Πατροκοσμά και του Ίωνα Δραγούμη, στο: Μαρτυρίες για θέματα πνευματικά και κοινωνικά, Θεσσαλονίκη 2010, σ. 97-110. Άρθρα: στη ΘΗΕ, τ. 7, 1965, στ. 894-899 (Νικ. Σωτηρόπουλος), και στο Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό Εκδοτικής Αθηνών, τ. 5 (1991) σ.42-43 (Άρτεμης Ξανθοπούλου-Κυριακού) κ.π.α.
2.Μολονότι, πέρα της αλληλογραφίας του, δεν έγραψε καμμιά μελέτη.
3.Gerhard Podskalsky, (μετάφρ. π. Γεωργίου Δ. Μεταλληνού), Η Ελληνική Θεολογία επί Τουρκοκρατίας (1453-1821), Αθήνα 2005, σ. 427-428.
4. Ευθυμίας Μοναχής (Ιουλίας Γκελτή), Οι προφητείες του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού
μέσα στην ιστορία, Αθήναι 2004, σ. 525.
5. Βλ. και τις επιστολές του στο: Αυγουστίνου Ν. Καντιώτου, οπ. π., σ.317 επ.
6. Ιωάννου Μενούνου, οπ. π., σ. 115/116.
7. Ιωάννου Μενούνου, οπ. π., σ. 142 επ., 119/120.

8. Ιωάννου Μενούνου, σ. 134, 184 επ. Αυγουστίνου Καντιώτου, σ. 197.
9. ’Ιωαννου Μενούνου, σ. 281/2, σ. 144.
10.Αυγουστίνου Καντιώτου, σ. 154, Ιωάννου Μενούνου, σ. 270.
11. Στο ίδιο, σ. 116, 143/144, 149/150.
12. G. Podskalsky, οπ.π.,σ. 349.
13.Αυγ. Καντιώτου, οπ.π. σ. 349.
14. Στο ίδιο, σ. 342.
15.Μ. Τρίτου, Κοσμάς ο Αιτωλός, ο Φωτιστής του Γένους, ο Προφήτης, Θεσσαλονίκη 2000, σ. 361.
16. Αυγ. Καντιώτου, οπ.π., σ. 342.
17. Ευθυμίας Μοναχής, Οι προφητείες..., σ. 421.
18.Αυγ. Καντιώτου, οπ. π., σ. 343.
19. Ευθυμίας Μοναχής, οπ. π., σ. 432.
20. Ευθυμίας Μοναχής, οπ. π., σ. 434 επ.

http://thriskeftika.blogspot.gr/2014/10/blog-post_38.html

Πηγή: impantokratoros.gr